

METODOLOGIA DE ELABORARE A CALIFICĂRILOR

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. Metodologia de elaborare a calificărilor (în continuare Metodologia), se bazează pe Cadrul Național al Calificărilor din Republica Moldova (în continuare CNCRM), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1016 din 23.11.2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 421-427, art. 1137) și constituie baza normativă și metodologică pentru elaborarea, revizuirea, verificarea, validarea, aprobarea și înregistrarea calificărilor din învățământul profesional de toate nivelurile în Registrul Național al Calificărilor.

2. Metodologia este elaborată în temeiul următoarelor acte legislative și normative naționale în vigoare:

Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152, din 17 iulie 2014 cu modificările și completările ulterioare (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324, art. 634);

Legea nr. 244 din 23.11.2017 cu privire la comitetele sectoriale pentru formare profesională (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 441-450, art. 748);

Hotărârea Guvernului, nr. 1016 din 23 noiembrie 2017, cu privire la aprobarea Cadrului național al calificărilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 421-427, art. 1137);

Hotărârea Guvernului nr.482 din 28.06.2017 cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 216-228, art. 564);

Hotărârea Guvernului nr. 853 din 14 decembrie 2015 cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 340-346, art. 957);

Hotărârea Guvernului nr. 425 din 03 iulie 2015 cu privire la aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 177-184, art. 480);

Alte acte reglatorii cu referire la organizarea și desfășurarea studiilor în învățământul superior, învățământul profesional tehnic și de formare continuă.

3. Elaborarea și implementarea Metodologiei este reglementată inclusiv de recomandările internaționale din domeniu:

Recomandarea Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2017 privind Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții și de abrogare a Recomandării Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind stabilirea Cadrului european al calificărilor pentru învățarea de-a lungul vieții (2017/C 189/03);

Standardele și Liniile Directoare pentru Asigurarea Calității în Spațiul European al Învățământului Superior (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ESG 2015), elaborate de Asociația Europeană pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior (ENQA);

Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 privind stabilirea unui cadru european de referință pentru asigurarea calității în educație și formare profesională (2009/C 155/01).

4. Scopul Metodologiei constă în stabilirea, reglementarea și monitorizarea modului de elaborare, implementare și dezvoltare a calificărilor pentru formarea unui sistem național de calificări unic, integru, deschis și flexibil, axat pe următoarele obiective:

1) să asigure comunitatea academică, angajatorii și toți beneficiarii cu calificări raportate la standardele naționale de referință și la bunele practici naționale și internaționale;

2) să cuprindă toate nivelurile și formele de învățământ, orientat spre satisfacerea unor necesități concrete cu calificări și programe de formare profesională necesare pieței forței de muncă;

3) să ofere suport metodologic pentru alinierea învățării pe tot parcursul vieții la dezvoltarea economică a țării;

4) să promoveze politicile și strategiile naționale în domeniul educației și formării profesionale, în corespundere cu politicile europene din acest domeniu;

5) să stimuleze angajarea instituțiilor de învățământ în promovarea continuă a calității procesului educațional, demonstrate prin rezultate relevante;

6) să identifice și să prevină orice tentativă de funcționare a unui program de formare profesională care nu corespunde CNCRM/standardelor minime de calitate.

5. Elaborarea calificărilor și implementarea CNCRM se bazează pe următoarele principii:

1) *Consens și incluziune* - în procesul de elaborare a calificărilor se consultă și se asigură implicarea directă/indirectă a partenerilor educaționali/sociali, organismelor naționale/internaționale, altor entități interesate de:

a) elaborarea, evaluarea, expertizarea, revizuirea și validarea calificărilor;

b) armonizarea rezultatelor învățării, stipulate în calificări, cu cerințele de competențe ale pieței muncii;

c) proiectarea și elaborarea curriculum-ului, programelor de predare/învățare pornind de la rezultatele învățării și competențele profesionale solicitate de piața muncii;

d) compatibilizarea programelor de formare profesională de toate nivelurile cu cerințele calificărilor profesionale;

e) asigurarea activităților de diseminare a prezentei Metodologii și procedurilor de dezvoltare și recunoaștere a calificărilor din CNCRM.

2) *Cercetare și prognoză* - activitățile de elaborare, revizuire și dezvoltare a calificărilor se bazează pe:

a) cercetarea teoretică și aplicată la nivel național și internațional privind tendințele de evoluție a calificărilor pe piața muncii;

b) analiza informațiilor despre nevoile economice, academice și sociale ale utilizatorilor de calificări, orientând și facilitând demersurile solicitanților de programe de formare profesională către furnizorii de programe educaționale adecvate;

c) sistematizarea informațiilor despre starea actuală și emergentă a pieței muncii din Republica Moldova și din țările care oferă oportunități de angajare pentru cetățenii Republicii Moldova.

3) *Asigurarea și îmbunătățirea continuă a calității* – implică:

a) mecanisme de proiectare, implementare, monitorizare, evaluare și actualizare a calificărilor prin care se formează și se consolidează încrederea beneficiarilor că oferta de formare profesională corespunde standardelor de calitate;

b) mecanisme și proceduri care să asigure că evaluarea candidaților pentru calificări este validă, credibilă, accesibilă, transparentă, corectă și realizabilă;

c) proceduri și instrumente de monitorizare, evaluare/revizuire periodică și actualizare a CNCRM și a Registrului Național al Calificărilor (în continuare RNC).

4) *Facilitarea schimbărilor economice și sociale* - se realizează prin:

a) aplicarea procedurilor și instrumentelor pentru identificarea și evaluarea schimbărilor sociale, tehnologice și economice;

b) elaborarea, adaptarea/revizuirea calificărilor care răspund și sprijină schimbările semnificative privind raportul de cerere/ofertă pe piața muncii și competențele profesionale necesare exercitării unei activități profesionale;

c) actualizarea permanentă a procedurilor și instrumentelor de dezvoltare a unui învățământ centrat pe competențe.

5) *Colaborarea internațională* se asigură prin:

a) stabilirea și dezvoltarea relațiilor de colaborare cu instituții similare din alte state;

b) implicarea în grupuri de lucru transnaționale privind calificările și nivelele de calificare;

c) corelarea CNCRM cu Cadrul european al calificărilor pentru învățarea pe tot parcursul vieții (EQF) și autocertificarea prin racordare la Cadrul de calificări al Spațiului European al Învățământului Superior (QF-EHEA);

d) utilizarea actelor internaționale recomandate, cum ar fi Diploma Europass și Supliment la Certificat/Diplomă;

e) utilizarea Standardelor și Liniilor Directoare pentru Asigurarea Calității în Spațiul European al Învățământului Superior (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ESG 2015) (ESG) și Recomandărilor Parlamentului European și a Consiliului din 18 iunie 2009 privind stabilirea unui cadru european de referință pentru asigurarea calității în educație și formare profesională (2009/C 155/01) (EQAVET).

6) *Autonomia și subsidiaritatea* este asigurată prin:

a) recunoașterea autorității Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (MECC) în elaborarea și implementarea de politici și acte normative pentru dezvoltarea și actualizarea CNCRM;

b) respectarea autonomiei recunoscute legal a agențiilor și a instituțiilor, inclusiv a celor care oferă calificări universitare;

c) delegarea, în condiții de asigurare a calității, a funcțiilor, rolurilor și responsabilităților legate de CNCRM agențiilor și instituțiilor în funcție de statutul juridic și competențele acestora.

6. În sensul prezentei Metodologii, noțiunile de bază utilizate se definesc după cum urmează:

standard de calificare - reprezintă descrierea cerințelor în termeni de rezultate ale învățării necesare pentru a desfășura o anumită activitate asociată unuia sau mai multor locuri de muncă, dintr-o grupă de bază;

profil ocupațional – descrierea unei meserii/profesii/specialități/ocupații, ce include atribuții funcționale și sarcini de muncă, precum și cunoștințe, capacități și deprinderi practice, calități profesionale, utilaje, instrumente și materiale de lucru necesare pentru a realiza cu succes activități specifice ocupației;

comitet sectorial – asociație cu statut de persoană juridică, care se constituie benevol, la nivelul ramurilor economiei stabilite conform Clasificatorului Activităților din Economia Republicii Moldova (CAEM), de către patronatele și sindicatele din ramura respectivă în scopul corelării formării profesionale a angajatorilor și salariaților cu cerințele pieței forței de muncă;

rezultate ale învățării/finalități de studiu – descriu la modul general competențele necesare/cerute absolvenților programelor de studii pe domenii de formare profesională și cicluri ale învățământului și sunt definite în CNCRM și în Cadrul European al Calificărilor (EQF);

program de studiu/program de formare profesională / program de formare continuă – totalitatea activităților de proiectare, organizare, conducere și realizare a predării, învățării, cercetării, creației

artistice și evaluării care asigură formarea într-un domeniu academic sau profesional avansat, în conformitate cu cadrul normativ în vigoare și conduce la obținerea unei calificări certificate de către un organism abilitat;

management al calității – ansamblu de măsuri aprobate în mod regulat la nivel instituțional sau de sistem în scopul asigurării calității învățământului, cu accent pe îmbunătățirea calității per ansamblu. Ca termen generic, managementul calității acoperă toate activitățile care asigură realizarea politicilor, obiectivelor și responsabilităților legate de calitate și le implementează prin planificarea, controlul și asigurarea calității în implementarea calificărilor în învățământul profesional de toate nivelurile.

7. Metodologia este destinată/utilă:

1) experților care elaborează, verifică, validează, revizuiesc și dezvoltă calificările și consolidează CNCRM;

2) instituțiilor de învățământ general, profesional tehnic, superior și de formare continuă din Republica Moldova;

3) beneficiarilor învățământului profesional tehnic, superior și de formare continuă: elevi/studenți/formabili;

4) partenerilor sociali naționali și internaționali, angajatorilor, sindicatelor, patronatelor și, într-un sens mai larg, întregii societăți.

II. CADRUL NAȚIONAL AL CALIFICĂRILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

8. CNCRM prevede principiile de bază necesare pentru racordarea la Cadrul European al Calificărilor (EQF) și pentru autocertificarea Cadrului Național al Calificărilor din Republica Moldova în raport cu Cadrul de calificări pentru Spațiul european al învățământului superior (QF-EHEA), precum și corelarea indirectă cu cadrele naționale ale calificărilor din alte țări.

9. CNCRM are ca scop formarea unui sistem național de calificări unic, integru, deschis și flexibil, care cuprinde toate nivelurile și formele de învățământ profesional, orientat spre satisfacerea unor necesități concrete în cadre calificate ale pieței forței de muncă, alinierea învățării pe tot parcursul vieții la dezvoltarea economică a țării, și sprijină politicile și strategiile naționale în domeniul educației și formării profesionale, în corespundere cu politicile europene din domeniu.

10. În scopul implementării CNCRM, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării asigură:

1) elaborarea, implementarea, monitorizarea și actualizarea CNCRM, care permite recunoașterea și atestarea finalităților de studiu/rezultatelor învățării exprimate în termeni de cunoștințe, abilități și competențe;

2) analiza compatibilității curricula pe domenii de formare profesională ale învățământului profesional de toate nivelurile cu competențele/ rezultatele învățării din CNCRM;

3) transparența CNCRM la nivel național și internațional;

4) proiectarea, implementarea și dezvoltarea durabilă a RNC.

11. În conformitate cu legislația în vigoare, calificările în învățământul profesional de toate nivelurile se elaborează de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării de comun acord cu ministerele de resort, instituțiile de învățământ/furnizorii de programe de formare profesională, agenții economici, Comitetele sectoriale pentru formare profesională, alți parteneri sociali.

12. Structurile responsabile de elaborarea și dezvoltarea calificărilor și CNCRM sunt prezentate în Anexa 1, parte integrantă a prezentei Metodologii.

13. Calificările acordate de instituțiile de învățământ profesional de toate nivelurile se introduc în RNC, elaborat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, în colaborare cu ministerele de resort.

14. Structura învățământului național, pe 8 niveluri de calificare, prin corelarea CNCRM cu EQF și QF-EHEA, este prezentată în Anexa 2, parte integrantă a prezentei Metodologii.

15. Calificarea se definește prin finalități de studiu/rezultate ale învățării, exprimate în termeni de cunoștințe, abilități și competențe, acumulate pe parcursul unui program de formare profesională.

16. Competențele profesionale sunt formulate în concordanță cu cerințele pieței muncii specifice unui program de formare profesională (meserii/profesii/specialități/specializări) dintr-un domeniu de activitate, de regulă, prin standardul ocupațional/profilul ocupațional.

17. Competențele transversale sunt formulate prin prisma descriptorilor: autonomie și responsabilitate; interacțiune socială; dezvoltare personală și profesională, reieșind din Descriptorii de definire a nivelurilor CNCRM (Anexa 1, la Hotărârea Guvernului nr. 1016 din 23.11.2017).

III. STRUCTURA CALIFICĂRILOR

18. Calificările în învățământul profesional includ următoarele componente:

- 1) Pagina de titlu a calificării (Anexa 3, parte integrantă a prezentei Metodologii);
- 2) Fișa de coordonare (Anexa 4, parte integrantă a prezentei Metodologii) - conține lista membrilor grupului de lucru care au elaborat calificarea; lista partenerilor sociali; lista membrilor grupului de lucru care au verificat și validat calificarea;
- 3) Formatul calificării (Anexa 5, parte integrantă a prezentei Metodologii) - conține o prezentare generală privind calificarea profesională;
- 4) Capitolul 1 „*Introducere în domeniul de formare profesională*” conține:
  - a) descrierea generală a domeniului de formare profesională – se descrie domeniul, se prezintă misiunea, se descriu posibilitățile de angajare și cerințele specifice domeniului;
  - b) caracteristicile-cheie ale domeniului de formare profesională (Anexa 6, parte integrantă a prezentei Metodologii);
  - c) echivalarea cu calificări din alte state – se enumeră lista statelor în care calificarea obținută este echivalată cu o calificare similară.
- 5) Capitolul 2 „*Calificări și ocupații*” conține:
  - a) descrierea succintă a calificării;
  - b) lista ocupațiilor tipice domeniului prin specificarea codului și denumirii conform Clasificatorului ocupațiilor din Republica Moldova (în continuare CORM) (Anexa 7, parte integrantă a prezentei Metodologii).
  - 6) Capitolul 3 „*Descrierea rezultatelor învățării/finalităților de studiu*” conține:
    - a) descrierea finalităților de studiu/rezultatelor învățării în termeni de competențe transversale și competențe profesionale generale (Anexa 8, parte integrantă a prezentei Metodologii);
    - b) descrierea extinsă a finalităților de studiu/rezultatelor învățării în termeni de cunoștințe, abilități, nivel minim de recunoaștere/evaluare (Anexa 9, parte integrantă a prezentei Metodologii);
    - c) corelația „*Finalități de studiu/rezultate ale învățării – Curriculum*” – este prezentată prin lista modulelor/disciplinelor, codul, numărul de credite/ore pentru fiecare modul/disciplină din programele de formare profesională prin prisma formării la elevi/studenti/formabili a finalităților de studiu (Anexa 10, parte integrantă a prezentei Metodologii). Exemple de descriere a finalităților de studiu/rezultatelor învățării în termeni de competențe, conform nivelului de calificare, sunt prezentate în Anexa 11 și Anexa 17.

7) Capitolul 4 „*Condiții și modalități de obținere a calificării*” descrie condițiile de bază și modalitățile de formare profesională pentru obținerea calificării profesionale.

8) Capitolul 5 „*Criterii de evaluare a calificării*” descrie criteriile de evaluare finală, conform finalităților de studiu/rezultatelor învățării. (Anexa 12, parte integrantă a prezentei Metodologii).

9) Capitolul 6 „*Asigurarea calității*” conține indicatori pentru evaluarea și asigurarea calității.

19. Etapele procesului de elaborare a calificării sunt prezentate în Anexa 13, parte integrantă a prezentei Metodologii.

IV. PROCESUL DE ELABORARE, REVIZUIRE, VALIDARE ȘI APROBARE A CALIFICĂRILOR

20. Procesul de dezvoltare a CNCRM cuprinde:

- 1) Elaborarea de noi calificări;
- 2) Revizuirea calificărilor existente;
- 3) Verificarea relevanței pentru piața forței de muncă și validarea calificării profesionale;
- 4) Aprobarea și înregistrarea calificării în Registrul Național al Calificărilor.

4.1 Elaborarea de noi calificări

21. Inițiativa de elaborare a unei calificări vine de la autoritățile publice centrale, structuri/instituții responsabile de dezvoltarea CNCRM, sindicate/patronate, Comitete sectoriale pentru formare profesională, instituții furnizoare de programe educaționale de formare inițială și continuă.

22. Dosarul pentru inițierea elaborării unei noi calificări include:

1) Informații privind tipul și scopul calificării propuse:

- a) calificare profesională, care acoperă toate aspectele de competență pentru o anumită ocupație;
- b) calificare educațională generală;
- c) calificare care combină aptitudinile profesionale cu studiile generale;
- d) calificare care acoperă domenii specifice de calificare pentru anumite scopuri academice, profesionale/sociale sau pentru a satisface nevoile anumitor utilizatori.

2) Descrierea generală a domeniului și nivelului de cunoștințe, abilități și competențe care vor fi acoperite de calificare, conform descriptorilor nivelului CNCRM;

3) Dovezi privind avantajele generale sau oportunitățile specifice pe care calificarea dată le va aduce titularilor calificării, inclusiv informații despre oportunitățile de angajare și despre interconexiunea pe care noua calificare o va avea cu calificările existente în domeniu;

4) Date privind capacitatea actuală sau planificată a instituțiilor relevante de a oferi programe/cursuri de formare profesională care să conducă la obținerea calificării, inclusiv experiența didactică/profesională în domeniu, capacități de cazare și facilități specializate, echipamente, materiale, nivelul de dotare cu TIC.

23. Eligibilitatea solicitantului de a elabora calificarea este stabilită în felul următor:

a) în cazul instituțiilor de învățământ profesional acreditate, eligibilitatea este implicită, întrucât acestea au dreptul să confere o calificare profesională atestată prin Certificat de calificare sau Diplomă;

b) pentru alte entități este necesară prezentarea documentului care atestă dreptul legal de a desfășura pe teritoriul Republicii Moldova activități de formare profesională inițială sau continuă/posedă atribuții de inițiere/participare/elaborare a cadrului normativ în domeniul de referință, specificat în statut, autorizare de funcționare provizorie etc.

24. Pentru elaborarea calificării se constituie un grup de lucru, cu expertiză adecvată, de regulă, format din 3-5 persoane: cadre didactice/formatori, manageri cu experiență din domeniu de referință, reprezentanți ai Comitetelor sectoriale pentru formare profesională, patronatelor/sindicatelor sau altor asociații profesionale, reprezentanți ai angajatorilor care oferă locuri de muncă pentru calificarea și nivelul corespunzător. Grupul de lucru este coordonat de o persoană cu experiență în elaborarea calificărilor/asigurarea calității și se aprobă prin ordinal Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.

25. În vederea elaborării calificării membrii grupului de lucru parcurg următorul algoritm:

1) analiza standardului ocupațional, în cazul în care acesta nu există grupul de lucru elaborează profilul ocupațional conform Metodologiei de elaborare a standardelor ocupaționale, aprobată prin HG nr.863/2014, care se anexează la calificarea elaborată și este parte integrantă a calificării profesionale;

2) stabilirea titlului calificării profesionale cu descrierea specificărilor de rigoare de ordin general (pct. 18, subpct 1)-5));

3) descrierea finalităților de studiu/rezultatelor învățării (pct.18, subpct.6 lit.a) și b));

4) stabilirea corelației dintre finalități de studiu/rezultate ale învățării – curriculum (pct. 18, subpct. 6) lit.c));

5) specificarea condițiilor de bază și modalităților de obținere a calificării (pct. 18, subpct. 7);

6) elaborarea criteriilor de evaluare a calificării, bazate pe normele internaționale, astfel încât evaluarea calificării să fie validă, credibilă, accesibilă, eficientă, transparentă și echitabilă, pct. 18, subpct. 8) - 9));

7) revizuirea, după caz, a conținutului calificării, după recepționarea avizului Comisiei de validare a calificării profesionale.

4.2 Revizuirea calificărilor existente

26. Inițiativa de revizuire a unei calificări vine de la autoritățile publice centrale, structuri/instituții responsabile de dezvoltarea/actualizarea calificărilor.

27. Procedura de revizuire a calificării profesionale este similară procedurii de elaborare.

28. Revizuirea unei calificări profesionale se realizează, în modul stabilit, pentru o parte a acesteia sau pentru întreaga calificare în caz de necesitate și în dependență de revizuirea standardului /profilului ocupațional.

29. Calificarea și rezultatele învățării sunt aduse în concordanță cu descriptorii pentru nivelul CNCRM și cu tipul de calificare, asigurându-se calitatea formării profesionale și recunoașterea competențelor dobândite, inclusiv în contextul educației nonformale și informale.

4.3 Validarea calificării profesionale

30. Validarea are drept obiectiv-cheie asigurarea calității în procesul elaborării unei calificări profesionale.

31. Validarea cuprinde două etape specifice de evaluare a calificării din perspective distincte, argumentând de nevoia de elaborare a calificării, conform cererii de pe piața forței de muncă pentru următorii 3 - 5 ani.

32. Verificarea relevanței calificării elaborate se axează pe consultarea surselor, instrucțiunilor precum și dovezilor utilizate ca bază pentru elaborarea calificării.

33. Validarea reprezintă evaluarea conținutului și atestă că calificarea corespunde scopului

propus și permite unei persoane să obțină competențele profesionale, conform așteptărilor și cerințelor pieței forței de muncă.

34. Organul central de specialitate al administrației publice centrale din domeniul corespunzător /Comitetul sectorial pentru formare profesională creează Comisia de validare (în continuare Comisia), constituită din reprezentanți ai angajatorilor, instituțiilor de învățământ furnizoare de programe educaționale de formare inițială și continuă, patronatelor/sindicatelor, altor parteneri sociali relevanți.

35. Comisia este formată, de regulă, din 3 - 5 membri și are două funcții de bază: verificarea relevanței calificării pentru piața forței de muncă și validarea calificării profesionale. Membrii Comisiei nu pot fi membri ai grupului de lucru care a elaborat calificarea profesională respectivă.

36. În caz de necesitate, Comisia invită coordonatorul Grupului de lucru pentru elaborarea calificării profesionale în vederea examinării divergențelor și eliminării acestora.

37. Validarea/invalidarea calificării profesionale se încheie cu eliberarea/prezentarea de către Comisie a unui Aviz de validare a calificării profesionale (Anexa 14, parte integrantă a prezentei Metodologii).

38. Dosarul calificării profesionale validate, cu Avizul de validare, este transmis Ministerului Educației, Culturii și Cercetării pentru aprobare.

4.4 Aprobarea și înregistrarea unei calificări în Registrul Național al Calificărilor

39. Calificările profesionale se aprobă prin Ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării și se includ în RNC.

40. RNC cuprinde calificările corespunzătoare CNCRM, indiferent de sistemul de educație și formare profesională prin care au fost dobândite, în contexte de învățare formale, nonformale și informale, care sunt atestate printr-o Diplomă sau un Certificat de calificare și sunt recunoscute pe piața muncii.

41. Înregistrarea calificării profesionale în RNC ține de competența Direcției Cadrul național al calificărilor a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării.

42. Procedura de aprobare a calificării și înregistrarea acesteia în RNC presupune parcurgerea următoarelor etape:

- 1) Elaborarea și depunerea Dosarului pentru aprobarea și înregistrarea calificării în RNC;
- 2) Evaluarea Dosarului;
- 3) Recomandarea pentru evaluarea externă în vederea autorizării de funcționare provizorie sau acreditării programelor de formare profesională de nivelurile (3 - 8 ISCED).

43. Solicitantul prezintă Ministerului Educației, Culturii și Cercetării Dosarul pentru aprobarea și înregistrarea calificării în RNC, conform Anexei 15, parte integrantă a prezentei Metodologii.

44. Cererea (Anexa 16, parte integrantă a prezentei Metodologii) și documentația din Dosar se completează distinct pentru fiecare calificare.

45. Evaluarea Dosarului se face de către Consiliul consultativ de experți în domeniul calificărilor (în continuare – Consiliul consultativ), aprobat prin ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării, prin aplicarea a trei criterii:

- a) **Relevanța și noutatea** academică și profesională a calificării propuse din perspectiva valorificării posibilităților de formare a mediului academic și a necesităților pieței muncii;

b) **Ponderea** calificării propuse prin prisma asigurării calificării cu finalități de studiu/rezultate ale învățării (cunoștințe, abilități și competențe) necesare la absolvirea programului de formare profesională și angajarea în câmpul muncii;

c) **Corectitudinea** propunerii de înregistrare a calificării în RNC, din punct de vedere al nivelului și domeniului de studii, potrivit competențelor profesionale obținute la absolvirea cu succes a programului de studii.

46. Consiliul consultativ analizează Dosarul, inclusiv eligibilitatea solicitantului, aplicarea corectă și completă a procedurii și criteriilor de evaluare de către Comisia de validare și recomandările acesteia.

47. Decizia Consiliului consultativ este comunicată solicitantului sub forma unui aviz de acceptare/inacceptare a calificării propuse pentru aprobare/înregistrare.

48. Contestațiile, în cazul avizului negativ al Consiliului consultativ, se depun în termen de trei zile de la data eliberării avizului și se examinează în termen de 30 de zile lucrătoare.

49. În baza deciziei Consiliului consultativ, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării:

a) aprobă prin ordin calificarea profesională;

b) recomandă furnizorului de programe de studii să solicite evaluarea externă în vederea autorizării de funcționare provizorie a programelor de studii la Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare sau la o altă agenție înregistrată în EQAR;

c) inițiază, după caz, procedura de introducere a calificării aprobate în Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și a specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ profesional tehnic și superior.

50. După aprobare, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării dispune înscrierea calificărilor noi în RNC la domeniul și nivelul de studii corespunzător, menționând expres codul și poziția de identificare în cadrul RNC.

51. Revizuirea calificărilor existente și introducerea modificărilor operate în RNC se face în condițiile stabilite de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

52. RNC este disponibil în varianta electronică, asigurând transparența și lizibilitatea învățământului profesional din Republica Moldova pentru angajatori, asociații profesionale, sindicate, patronate, profesori, elevi/studenți/formabili.

53. RNC este public și accesibil la nivel național și internațional.

V. ASIGURAREA CALITĂȚII

54. Calitatea educației și formării profesionale este ansamblul de caracteristici ale unui program de studiu și ale prestatorului acestuia, prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor, precum și standardele de calitate.

55. La baza procesului de asigurare a calității educației și formării profesionale stau principiile:

1) responsabilitatea furnizorilor de educație și formare profesională pentru calitatea ofertei educaționale;

2) autoevaluarea, realizată la nivelul furnizorului de educație și formare profesională (evaluarea internă);

3) evaluarea externă a rezultatelor învățării și formării profesionale pe bază de competențe;

4) demonstrarea atingerii competenței și îndeplinirii criteriilor de calitate prin prezentarea de dovezi.

56. Dezvoltarea CNCRM creează premisele pentru îmbunătățirea calității, accesibilității și recunoașterii calificărilor pe piața muncii, iar asigurarea calității se realizează prin evaluarea internă și evaluarea externă a calității programelor de formare profesională.

57. Evaluarea externă a calității formării profesionale se realizează de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare sau o altă agenție de evaluare a calității, acreditată conform standardelor internaționale și/sau inclusă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior.

58. Evaluarea externă a calității în învățământul profesional se realizează în baza standardelor educaționale de stat, standardelor de acreditare și a metodologiei elaborate de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare și aprobate de Guvern.

VI. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

59. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, după aprobarea calificării profesionale, arhivează Dosarul complet pentru fiecare calificare profesională elaborată și îl păstrează pe toată perioada de valabilitate a calificării, constituind o bază de date electronică cu calificările elaborate, precum și cu informații utile despre acestea.

60. Reexaminarea calificărilor profesionale în vederea modificării sau completării acestora în legătură cu actualizarea standardelor ocupaționale/profilurilor ocupaționale, implementarea pe piața muncii a tehnologiilor avansate, comasarea funcțiilor în economie, armonizarea politicilor naționale cu cele europene în scopul îmbunătățirii flexibilității forței de muncă se efectuează conform procedurii stabilite de prezenta Metodologie.

61. Abrogarea calificărilor profesionale, devenite neactuale, se efectuează prin ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, la propunerea argumentată a organelor administrației publice centrale (ministerelor de resort), Comitetelor sectoriale pentru formare profesională, Consiliului consultativ de experți în calificări, după coordonarea cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și se radiază /arhivează din/în RNC.

62. În procesul de elaborare a calificărilor profesionale poate fi examinată și utilizată experiența altor state, prin ajustarea calificărilor oferite de către acestea la condițiile și necesitățile Republicii Moldova și la prevederile prezentei Metodologii.

**STRUCTURI RESPONSABILE DE ELABORAREA
ȘI ACTUALIZAREA PERIODICĂ A CNCRM**

Nr. crt	Structuri	Responsabilități și funcții
1.	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	<ol style="list-style-type: none"> 1) Elaborează calificările în învățământul profesional de toate nivelurile, de comun acord cu ministerele de resort, instituțiile de învățământ/furnizorii de programe de formare profesională, agenții economici, Comitetele sectoriale pentru formare profesională, alți parteneri sociali 2) Aprobă calificările și dispune înregistrarea lor în Registrul Național al Calificărilor 3) Asigură transparența CNCRM la nivel național și internațional 4) Abrogă calificările devenite neactuale.
2.	Direcția Cadrul național al calificărilor	<ol style="list-style-type: none"> 1) Elaborează și consultă planurile de acțiuni pe termen scurt, mediu și lung pentru punerea în aplicare a CNCRM în conformitate cu politicile și legislația de stat 2) Elaborează cadrul normativ privind dezvoltarea CNCRM și RNC 3) Coordonează elaborarea/dezvoltarea CNCRM și asigurarea corespunderii acestuia cu concepțiile, strategiile, programele și planurile naționale de dezvoltare și recomandările de la nivel european 4) Creează și/sau participă la rețelele de experți naționali/internaționali, în calitate de centru de coordonare a CNCRM și de expertiză privind bunele practici referitoare la calificări 5) Organizează și gestionează procesele de consultări periodice cu părțile interesate: autorități și instituții ale statului, sindicate și patronate de ramură, angajatori și organizații neguvernamentale cu privire la calificările din învățământul profesional de toate nivelurile 6) Inițiază, organizează și promovează activitățile periodice de consolidare a capacităților și conexiunii CNCRM cu autoritățile și instituțiile statului, sindicatele, patronatele și organizațiile neguvernamentale privind calificările în învățământul profesional de toate nivelurile, pentru ca abordarea bazată pe rezultate să fie pe deplin înțeleasă și aplicată în mod corespunzător 7) Implementează politicile și strategiile de asigurare a calității CNCRM prin elaborarea criteriilor și mecanismelor de evaluare a calificărilor pentru înscrierea în Registrul Național al Calificărilor din Republica Moldova 8) Elaborează și asigură mentenanța RNC
3.	Ministerele care au în subordine instituții de formare profesională	<ol style="list-style-type: none"> 1) Monitorizează implementarea de către instituțiile de formare profesională de toate nivelurile a CNCRM pe domenii de formare profesională 2) Promovează politici de parteneriat social în domeniul formării profesionale
4.	Centrul de Dezvoltare a Învățământului Profesional	<ol style="list-style-type: none"> 1) Participă la elaborarea/dezvoltarea Cadrului Național al Calificărilor pentru învățământul profesional tehnic 2) Organizează în comun cu Comitetele sectoriale pentru formare profesională activități în vederea diseminării bunelor practici de implementare a CNCRM pentru învățământul profesional tehnic

		3) Identifică setul de competențe pentru programele de formare profesională noi din sectoarele economiei și elaborează recomandări metodologice de implementare a acestora în sistemul de învățământ profesional tehnic
5.	Comitetele Sectoriale pentru formare profesională, agenții economici, partenerii sociali	<p>1) Participă la elaborarea și actualizarea calificărilor și CNCRM care va permite o largă recunoaștere și atestare a finalităților de studii/rezultatelor învățării exprimate în termeni de competențe solicitate pe piața muncii</p> <p>2) Participă în cadrul rețelelor de experți naționali și la consultările periodice de consolidare a capacităților CNCRM</p>
6.	Înstituțiile de învățământ profesional de toate nivelurile	<p>1) Participă la elaborarea, implementarea și actualizarea calificărilor și CNCRM pentru asigurarea recunoașterii și atestării finalităților de studii/rezultatelor învățării exprimate în termeni de cunoștințe, abilități și competențe.</p> <p>2) Asigură compatibilitatea curricula programelor de formare profesională cu prevederile CNCRM.</p>

STRUCTURA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI NAȚIONAL PE NIVELURI DE CALIFICARE

Structura învățămîntului național	Nivelul conform		
	CNCRM	EQF	QF-EHEA
Învățămînt primar	1	1	
Învățămînt gimnazial (învățămînt secundar, ciclul I)	2	2	
Învățămînt liceal (învățămînt secundar, ciclul II) Învățămînt profesional tehnic secundar	3	3	
Învățămînt profesional tehnic postsecundar	4	4	
Învățămînt profesional tehnic postsecundar nonterțiar	5	parțial 5	
Învățămînt superior, ciclul I, învățămînt superior de licență	6	6	1
Învățămînt superior, ciclul II, învățămînt superior de master	7	7	2
Învățămînt superior, ciclul III, învățămînt superior de doctorat	8	8	3

PAGINA DE TITLU A CALIFICĂRII

model

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

„Aprob”

_____

semnătura

_____

numele, prenumele, funcția

"__" _____ 20__

CALIFICAREA

_____

(denumirea calificării)

Domeniul de formare profesională:

_____

(denumirea meseriei /specialității /programului de studii)

Codul RNC

Codul din Registrul Național al Calificărilor

Nivelul calificării

Nivelul ISCED conform programului de formare profesională

Domeniul de formare profesională

Conform Nomenclatorului domeniilor de formare profesională

Codul CORM

Conform Clasificatorului Ocupațiilor din Republica Moldova

Anul propus pentru revizuire

Se indică anul

Anul aprobării

FIȘA DE COORDONARE

Nr. crt.	Instituția/ organizația/ structura	Numele, prenumele persoanelor implicate	Funcția, gradul științific/ didactic	Semnătura	Data
Membri ai grupului de lucru					
....	...	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...
	...	...	...	...	...
Parteneri sociali					
....	...	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...
Comisia de validare					
....	...	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...

FORMATUL CALIFICĂRII

Descrierea	se expune o scurtă descriere a calificării profesionale
Scopul	se expune scopul din perspectiva necesității pieței muncii
Grup/grupuri-țintă	se enumeră grupul/ grupurile - țintă pentru care se descrie calificarea
Modalități de formare	se expun modalitățile de obținere a calificării
Durata studiilor	se expune durata studiilor
Condiții de acces	se prezintă condițiile de acces în termen de: <ul style="list-style-type: none"> - Certificat de studii / Certificat de calificare / Diplomă; - vârstă minimă; - nivel minim de studii pentru obținerea calificării.
Cerințe speciale	se expun din perspectiva persoanelor cu necesități speciale
Certificarea	se expune tipul Certificatului de calificare / Diplomei ce urmează a fi obținută
Dezvoltare profesională/ proiectarea carierei	se indică posibilitățile de continuare a studiilor se expun eventualele posibilități de avansare spre calificări superioare
Oportunități de angajare în câmpul muncii	se enumeră funcțiile în care pot fi angajate persoanele după obținerea calificării
Cerințe legale speciale	se enumeră cerințele legale ce necesită a fi respectate pentru obținerea calificării, în cazul în care acestea există

CARACTERISTICILE-CHEIE ALE DOMENIULUI DE FORMARE PROFESIONALĂ

Caracteristicile-cheie ale domeniului	
Nivelul de calificare	se specifică nivelul de învățământ (<i>Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED–2011)</i>): <ul style="list-style-type: none"> - profesional tehnic secundar (<i>nivelul 3 ISCED</i>) - profesional tehnic postsecundar (<i>nivelul 4 ISCED</i>) - profesional tehnic postsecundar nonterțiar (<i>nivelul 5 ISCED</i>) - superior, ciclul I, învățământ superior de licență (<i>nivelul 6 ISCED</i>) - superior, ciclul II, învățământ superior de master (<i>nivelul 7 ISCED</i>) - superior, ciclul III, învățământ superior de doctorat (<i>nivelul 8 ISCED</i>)
Tipul programului de studii	se indică tipul programului de studii conform nivelului CNCRM
Forma de organizare	se indică forma de organizare a studiilor: <ul style="list-style-type: none"> - cu frecvență; - cu frecvență redusă - la distanță.
Volumul studiilor	se exprimă în număr de credite de studii transferabile/ număr de ore
Stagii de practică	se enumeră tipurile de stagii de practică
Modalități de examinare și evaluare	se enumeră cerințele/criteriile de evaluare
Modalitate de evaluare finală	se indică condițiile obligatorii privind evaluarea finalităților de studii/rezultatelor învățării, conform CNCRM
Titlu/calificarea acordată	se indică conform: <ul style="list-style-type: none"> - Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al meseriilor/profesiilor; - Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar; - Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților în învățământul superior
Organ responsabil de adoptarea deciziei privind autorizarea de funcționare provizorie/ acreditarea programelor de formare profesională	Guvernul Republicii Moldova (pentru învățământul profesional tehnic și învățământul superior), Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (pentru formarea continuă a adulților), în baza rezultatelor evaluării externe a programelor de formare profesională efectuate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare sau o altă agenție de evaluare a calității, acreditată conform standardelor internaționale și/sau înscrisă în Registrul European pentru Asigurarea Calității în Învățământul superior.

LISTA OCUPAȚILOR TIPICE

Nivelul calificării	Programul de formare profesională (meseria/specialitatea, conform Nomenclatorului)	Ocupații tipice conform CORM

DESCRIEREA FINALITĂȚILOR DE STUDIU/REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII ÎN TERMENI DE COMPETENȚE

Competențe transversale – CT*	
CT 1 Autonomie și responsabilitate	
CT 2 Interacțiune socială	...
CT 3 Dezvoltare personală și profesională	...
Competențe profesionale generale – CPG**	
1. ...	
2. ...	
3. ...	

* *Competențele transversale (CT)* - reprezintă competențele ce transcend un anumit domeniu, respectiv program de studii, având o natură transdisciplinară. *Competențele transversale* se formulează de către grupul de lucru, reieșind din autonomia și responsabilitatea; interacțiunea socială; dezvoltare personală și profesională de care trebuie să dea dovadă viitorul specialist, în raport cu nivelul de calificare.

***Competențele profesionale generale (CPG)* - sunt proprii unui grup de profesii /specialități înrudite în cadrul unui domeniu ocupațional (din același domeniu de formare profesională), iar raportarea competențelor generale la o profesie /specialitate concretă se efectuează prin formularea competențelor profesionale specifice.

*** În cazul lipsei specialităților înrudite se formulează competențe profesionale fără divizare în generale și specifice.

****Pentru nivelul 7 CNCRM se elaborează un sistem de competențe profesionale, ușor adaptabile la domeniile înguste de activitate profesională. Competențele adaptate se reflectă în finalitățile programului de studii.

*****Pentru nivelul 8 CNCRM se formulează un sistem de competențe profesionale, care exclude divizarea în generale și specifice, ținând cont de nivelul înalt de transfer.

DESCRIEREA EXTINSĂ A FINALITĂȚILOR DE STUDIU/REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII

Competențele profesionale specifice reprezintă un sistem de cunoștințe și abilități, care, prin valorificarea unor resurse, contribuie la realizarea individuală sau în grup a unor sarcini stabilite de contextul activității profesionale. Aceste competențe sunt formulate în termeni de cerințe asociate profesiei, pe care trebuie să le întrunească persoana pentru a putea îndeplini anumite lucrări în cadrul unei profesii/specialități și pentru a se integra în câmpul muncii.

Competențele profesionale specifice se preiau din standardul ocupațional, în cazul în care acesta nu există se formulează în profilul ocupațional descris de către grupul de lucru și se reprezintă după modelul tabelar de mai jos.

Competențe profesionale specifice/Rezultatele învățării	Cunoștințe	Abilități	Nivel minim de recunoaștere/evaluare	Module/discipline formatoare de competențe
1.				
2.				

* Nivel minim de recunoaștere/evaluare specifică nivelul minim de cunoștințe și abilități pentru care se acordă nota minimă de promovare.

**Module/discipline formatoare de competențe includ modulele/disciplinele, atât din cele fundamentale cât și cele de specialitate, care contribuie la formarea competenței profesionale specifice/rezultatelor învățării.

Exemplu:

Competența profesională specifică/ Rezultatul învățării	Cunoștințe	Abilități	Nivel minim de recunoaștere/evaluare	Module/discipline formatoare de competențe
Identificarea calității semințelor, soiurilor, hibridilor și a materialului săditor	Cunoașterea: - caracteristicilor soiurilor/hibridilor; - indicilor de calitate a materialului semincer/ săditor; - tipurilor de certificate de calitate/de proveniență; - formulare de facturi și alte documente; - întreprinderilor/producătorilor și comercianților de semințe și material săditor.	Capacitatea de a: - compara soiurile și hibridii în funcție de indicii de calitate a recoltei; - determina indicii de calitate a materialului semincer/săditor; - perfecta documentația de însoțire (certificatele de calitate, de proveniență, facturile etc.)	Poate determina indicii de calitate a materialului semincer sau săditor	Pomicultura Viticultura Legumicultura Bazele statului de drept Marketingul sectorului agro-industrial

CORELAȚIA FINALITĂȚII DE STUDIU/REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII – CURRICULUM

Nr. crt.	Module/ Discipline (cu specificarea codurilor)	Credite/ore	Competențe profesionale generale și specifice								
			CPG 1	CPG 2	CPG 3	CPG 4	CPS 1	CPS 2	CPS 3	CPS 4	
1.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
2.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
3.	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...

Transpunerea finalităților de studiu/rezultatelor învățării preconizate în conținuturi/curriculum prin module/discipline se realizează conform componentelor Planului-cadru.

Se indică corelația „cod /modul /discipline /număr de credite /finalități de studiu scontate” pentru fiecare ciclu/nivel de calificare;

1. Discipline fundamentale /de bază;
2. Discipline de specialitate cu diverse orientări:
  - a) verticală (de aprofundare S);
  - b) orizontală (complementare, de exemplu, în cazul instruirii concomitente în două domenii înrudite S₁, S₂);
  - c) diversă (la latitudinea Instituției, în limitele cadrului normativ legal în vigoare.
3. Discipline de formare a abilităților generice (componentele G și U), divizate.

Pentru nivelul 6 ISCED, corelația „Finalități de studiu/rezultatele învățării - curriculum” se referă la circa 45-50% din volumul de muncă pretins studentului (exprimat în ECTS), raportat la modulele/disciplinele de studiu, ținând cont de reperele conceptuale ale învățământului superior, ciclul I, expuse în Plan-cadru.

Pentru nivelele 7 - 8 ISCED nu se face corelația „Finalități de studiu/rezultatele învățării – curriculum”, ținând cont de nivelul înalt al transferului de competențe.

DESCRIPTORI
ai finalităților de studiu/ rezultatelor învățării conform nivelului de calificare

Nivelul CNCRM	Descriptorii de definire ai nivelurilor Cadrului național al calificărilor din Republica Moldova	Descriptori generali ai competențelor	Descriptori de nivel ai competențelor
Nivelul 3	<ul style="list-style-type: none"> - Asumarea întregii responsabilități pentru realizarea sarcinilor atribuite într-un domeniu de muncă sau de studiu; - Adaptarea propriului comportament la circumstanțe de rezolvare a problemelor. 	Autonomie și responsabilitate	<i>Își asumă întreaga responsabilitate pentru realizarea sarcinilor atribuite într-un domeniu de muncă sau de studiu.</i>
		Interacțiune socială	<i>Își adaptează propriul comportament la circumstanțe de rezolvare a problemelor.</i>
		Dezvoltare personală și profesională	<i>Aplică competențe-cheie pentru a practica învățarea continuă.</i>
Nivelul 4	<ul style="list-style-type: none"> - Autogestionarea în condiții de muncă sau de studiu care sunt de obicei previzibile; - Competențe de supraveghere și îndrumare pentru activitatea de rutină a altora; - Asumarea responsabilității pentru evaluarea și îmbunătățirea performanțelor proprii și a celor sub supraveghere. 	Autonomie și responsabilitate	<i>Exercită autogestionarea în condiții de muncă sau de studiu care sunt de obicei previzibile.</i>
		Interacțiune socială	<i>Supraveghează și oferă îndrumări pentru activitatea de rutină a altora.</i>
		Dezvoltare personală și profesională	<i>Își asumă responsabilitatea pentru evaluarea și îmbunătățirea performanței proprii și a celor sub supraveghere.</i>
Nivelul 5	<ul style="list-style-type: none"> - Realizarea independentă a managementului proiectelor, activităților (executate în echipă) care necesită experiență de rezolvare a problemelor ce implică mai mulți factori, unii din care interacționează și duc la rezultate imprevizibile; - Capacități de învățare și studii continue cu un anumit grad de independență; - Capacitatea de a evalua și de a identifica nevoile de învățare proprii și ale membrilor echipei, de a consolida performanțele acesteia. 	Autonomie și responsabilitate	<i>Realizează independent managementul proiectelor/activităților (executate în echipă) care necesită experiență de rezolvare a problemelor ce implică mai mulți factori, unii dintre care interacționează și duc la rezultate imprevizibile.</i>
		Interacțiune socială	<i>Are capacitatea de învățare și de studii continue cu un anumit grad de independență.</i>
		Dezvoltare personală și profesională	<i>Demonstrează capacitatea de a evalua și identifica nevoile de învățare proprii</i>

			<i>și ale membrilor echipei, de a consolida performanțele acesteia.</i>
Nivelul 6	<ul style="list-style-type: none"> - Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale în condiții de autonomie; - Executarea rolurilor și activităților specifice muncii în echipă și distribuirea sarcinilor între membri pe nivele subordonate; - Conștientizarea nevoii de formare continuă, utilizare eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru dezvoltarea personală și profesională. 	Autonomie și responsabilitate	<i>Demonstrează executarea responsabilă a sarcinilor profesionale în condițiile unei autonomii restrânse și asistență calificată</i>
		Interacțiune socială	<i>Este familiarizat cu rolurile și activitățile specifice muncii în echipă și cu distribuirea de sarcini între membri pe nivele subordonate</i>
		Dezvoltare personală și profesională	<i>Conștientizează necesitatea de formare continuă cu utilizarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru dezvoltarea personală și profesională</i>
Nivelul 7	<ul style="list-style-type: none"> - Executarea unor sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și de independență profesională; - Asumarea funcțiilor de conducere în activitățile profesionale sau în structurile organizatorice; - Realizarea autocontrolului asupra procesului de învățare, previziunea nevoilor de formare, analiza critică a propriei activități profesionale 	Autonomie și responsabilitate	<i>Execută unele sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și de independență profesională</i>
		Interacțiune socială	<i>Își asumă funcții de conducere în activitățile profesionale sau în structuri organizatorice</i>
		Dezvoltare personală și profesională	<i>Exercită autocontrolul procesului de învățare, previziunea nevoilor de formare, analiza critică a propriei activități profesionale</i>
Nivelul 8	<ul style="list-style-type: none"> - Inițierea și dezvoltarea proiectelor teoretice și practice complexe și inovatoare; - Responsabilități și capacități de cercetare științifică, de organizare și conducere a activității grupurilor profesionale sau a unor instituții; - Autorealizare bazată pe dezvoltarea unor proiecte centrate pe inovare și creativitate. 	Autonomie și responsabilitate	<i>Inițiază și dezvoltă proiecte teoretice și practice inovatoare și complexe</i>
		Interacțiune socială	<i>Demonstrează responsabilități și capacitatea de organizare și conducere a activității grupurilor profesionale, de cercetare științifică sau a unor instituții</i>
		Dezvoltare personală și profesională	<i>Demonstrează autorealizare bazată pe dezvoltarea unor proiecte centrate pe creativitate</i>

CRITERII DE EVALUARE A CALIFICĂRII

Nr. crt	Criterii	Descriptori
1.	Condiții de admitere pentru evaluarea finală	Elevul /studentul a realizat în totalitate obiectivele programului de formare profesională
2.	Modalitatea de evaluare finală (formele de evaluare)	<ul style="list-style-type: none"> - nivelul 3 ISCED - examen de calificare; - nivelul 4 și 5 ISCED – examen de calificare; examen de bacalaureat profesional și/sau lucrare de diplomă; - nivelul 6 ISCED - examen de licență; teză/proiect de licență; - nivelul 7 ISCED - susținerea publică a tezei/ proiectului de master; - studii integrate – susținerea examenului/ lucrării de absolvire; - nivelul 8 ISCED - susținerea publică a tezei de doctorat.
3.	Condiții de realizare a evaluării finale (se indică, după caz, condițiile specifice)	<p>Ex. În condiții de atelier/șantier/ proces de producție, cu utilizarea utilajului special, etc.</p> <p>Se specifică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - timpul necesar evaluării competențelor; - echipamentul care trebuie să fie disponibil pentru candidații la evaluare și / sau pentru evaluatori; - condiții pentru candidații cu necesități/nevoi speciale¹; - asigurarea calității și securității materialelor de evaluare; - cerințele față de personal/evaluatori pentru a asigura conduita adecvată/deontologia și securitatea evaluării.
4.	Cerințe generale față de modalitatea de evaluare și instrumentele utilizate în evaluare	<p>Ex. Examenul de calificare constă într-o probă practică, desfășurată în condiții reale de producere sau în atelierele de producere a instituției și o probă scrisă.</p> <p>Ex. Examenul de calificare constă într-o probă practică, desfășurată în condiții cât mai apropiate de cele de muncă de la angajatori și o probă scrisă.</p> <p>Lucrarea de diplomă se elaborează (la solicitare) de elevii cu media de studii la modulele/disciplinele, care formează competențe profesionale specifice calificării respective, mai mare de 8,5.</p> <p>Ex. Testul examenului integrat se elaborează în baza matricei de specificații și conține itemi, care se referă la circa 70-80% din materialul teoretic studiat.</p> <p>Alte cerințe care conferă credibilitate modalității și instrumentelor de evaluare.</p>
5.	Cerințe generale față de evaluatori	Se specifică calificarea, experiența în domeniu, funcția, gradul științific/didactic
6.	Cerințe generale față de atribuirea calificării	Ordinul de atribuire a calificării se emite în baza deciziei Comisiei de calificare, care a confirmat, prin notă pozitivă, prezenta competențelor profesionale.

¹ Este posibil să se facă aranjamente speciale pentru elevii/studentii care au dizabilități sau care au nevoie de sprijin suplimentar. Aceste aranjamente ar trebui să fie adecvate pentru individ, dar nu trebuie să compromită integritatea evaluării.

Procesul de elaborare a calificărilor	
1	<u>Inițierea procedurii de elaborare a calificării se face de către:</u> autoritățile publice centrale, structuri/instituții responsabile de elaborarea și actualizarea calificărilor și CNCRM, sindicate/patronate, Comitete sectoriale pentru formare profesională, instituții furnizori de programe educaționale de formare profesională inițială și continuă
2	<u>Crearea grupului de lucru</u> aprobat prin ordin MECC, din 3 - 5 persoane: 1. 1- 2 persoane - cadre didactice/formatori/ manageri, cu experiență (3-5 ani) în domeniu; 2. 1- 2 persoane – reprezentanți ai sindicatelor/patronatelor/asociațiilor profesionale/companiilor care oferă locuri de muncă/prestează servicii în domeniu; 3. coordonatorul grupului de lucru, expert în elaborarea calificărilor/asigurarea calității/ membru al rețelei naționale de experți pe domenii economice.
3	<u>Elaborarea calificării include:</u> 1) analiza standardului ocupațional, în cazul în care acesta nu există grupul de lucru elaborează profilul ocupațional (Metodologia de elaborare a standardelor ocupaționale, aprobată prin HG nr.863/2014), care se anexează la calificarea elaborată și este parte integrantă a calificării profesionale; 2) stabilirea titlului calificării profesionale și descrierea specificărilor de rigoare de ordin general; 3) lista ocupațiilor tipice domeniului prin specificarea codului și denumirii ocupației; 4) descrierea finalităților de studiu/rezultatelor învățării; 5) stabilirea corelației dintre finalități de studiu/rezultatele învățării – curriculum; specificarea condițiilor și modalităților de obținere a calificării; 6) determinarea criteriilor de evaluare a calificării, bazate pe normele internaționale, astfel încât evaluarea calificării să fie validă, credibilă, accesibilă, eficientă, transparentă și echitabilă; 7) revizuirea, după caz, a conținutului calificării, după recepționarea avizului Comisiei de validare a calificării profesionale.
4	<u>Verificarea relevanței și validarea calificării profesionale</u> 1. Comitetul sectorial pentru formare profesională (prin Proces verbal) /Organul central de specialitate (prin ordin) creează Comisia de validare, constituită din reprezentanți ai angajatorilor, angajaților, sindicatelor, altor parteneri sociali; 2. Dosarul calificării profesionale validate, cu Avizul de validare, este transmis Ministerului Educației, Culturii și Cercetării pentru aprobare
5	<u>Examinarea Dosarului calificării înaintate spre aprobare</u> Consiliul consultativ de experți în domeniul calificărilor examinează Dosarul, inclusiv aplicarea corectă și completă a procedurii și a criteriilor de evaluare de către Comisia de validare.
6	În baza deciziei Consiliului consultativ de experți în domeniul calificărilor, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării aprobă calificarea prin ordin și recomandă furnizorului de programe de studii să solicite evaluarea externă în vederea autorizării de funcționare provizorie a programului de formare profesională.
7	<u>Înregistrarea calificării în RNC</u> După aprobare, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării dispune înscrierea calificărilor noi în RNC la domeniul și pentru nivelul de studii corespunzător, menționând expres codul și poziția de identificare în cadrul RNC. După trecerea cu succes a procedurii de autorizare de funcționare provizorie se înscriu în RNC instituțiile ofertante de programe de formare profesională pentru calificarea respectivă.

AVIZ DE VALIDARE A CALIFICĂRII PROFESIONALE

Titlul calificării profesionale:		
Verificarea relevanței calificării profesionale		
Materialele utilizate în procesul de elaborare a calificării sunt relevante	Da	Nu
Calificarea este elaborată în conformitate cu cerințele standardului/profilului ocupațional	Da	Nu
Dovezile utilizate ca bază pentru elaborarea calificării au fost consultate cu organisme/autoritățile responsabile și au fost luate în calcul recomandările acestora	Da	Nu
Calitatea tehnică a calificării elaborate corespunde cerințelor de calitate, limbajul utilizat este lipsit de ambiguitate	Da	Nu
Competențele, finalitățile de studiu/rezultatele învățării și modalitățile de evaluare sunt prezentate coerent și consecvent și corespund necesităților pieței muncii	Da	Nu
Nivelul minim de recunoaștere/evaluare a competențelor corespunde cerințelor/necesităților pieței forței de muncă	Da	Nu
Validarea calificării profesionale		
Nevoia de calificare este justificată	Da	Nu
Calificarea elaborată este solicitată pe piața forței de muncă în sectorul economic respectiv, inclusiv pentru următorii 3- 5 ani	Da	Nu
Competențele expuse în calificare reflectă necesitatea pieței muncii	Da	Nu
Cunoștințele care confirmă competența profesională reflectă nivelul de calificare profesională din CNCRM	Da	Nu
Abilitățile care confirmă competența, reflectă nivelul de calificare profesională din CNCRM	Da	Nu
Criteriile propuse de evaluare a competențelor sunt credibile și fezabile	Da	Nu
Observații/recomandări:		
<p>În baza evaluării, Comisia de validare decide: <i>(se indică unul din următoarele răspunsuri)</i> Comisia de validare evaluează pozitiv calificarea profesională Comisia de validare solicită ca grupul de lucru, care a elaborat calificarea profesională, să facă ajustările necesare, indicate în Aviz (se anexează).</p> <p style="text-align: center;">Semnătura membrilor Comisiei de validare</p> <p>Membru 1 (Nume, Prenume): ..... <i>Semnătura:</i> ..... <i>Data:</i> .....</p> <p>Membru 2 (Nume, Prenume): ..... <i>Semnătura:</i> ..... <i>Data:</i> .....</p> <p>Membru 3 (Nume, Prenume): ..... <i>Semnătura:</i> ..... <i>Data:</i> .....</p>		

**COMPONENTA DOSARULUI
pentru aprobarea și înregistrarea calificării în RNC**

În vederea inițierii și desfășurării procesului de aprobare și înregistrare a calificării în RNC, solicitantul prezintă Ministerului Educației, Culturii și Cercetării Dosarul pe suport de hârtie și în format electronic completat cu următoarele:

- 1) Cererea, conform Anexei 16;
- 2) Dosarul calificării profesionale validate, care cuprinde:
  - a) lista persoanelor implicate în elaborarea calificării și datele de contact;
  - b) standardul ocupațional/ profilul ocupațional;
  - c) calificarea profesională;
  - d) avizul de validare;
  - e) recomandările Comisiei de validare, după caz.
- 3) Anexe:
  - a) copii xerox ale documentelor care, potrivit legilor în vigoare, oferă solicitantului dreptul legal de a conferi diplome și/sau certificate de calificare recunoscute pe piața muncii, care, în baza rezultatelor învățării, atestă o calificare specifică învățământului profesional;
  - b) planul/planurile de învățământ;
  - c) fișele modulelor/disciplinelor (codul, denumirea disciplinelor, competențele profesionale specifice modulului/disciplinei cu repartizarea orientativă a orelor);
  - d) rezumatul descrierii calificării pentru introducerea în RNC, după aprobare.

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării
Doamnă/Domnule Ministru

CERERE (model)

În conformitate cu prevederile ordinului ministrului educației, culturii și cercetării nr. ____ din ____20____ privind aprobarea *Metodologiei de elaborare a calificărilor*, Vă transmitem atașat Dosarul în vederea aprobării și înregistrării calificării elaborate/actualizate/revizuite

(Denumirea calificării)

în baza _____, aferentă programului de studii _____.

Transmitem atașat prezentei cereri documentația întocmită în conformitate cu cerințele Metodologiei anterior menționate.

Îmi exprim consimțământul ca datele cu caracter personal prezentate să fie prelucrate în conformitate cu *Legea nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal*

_____
(semnătura)

Conținutul Dosarului (copiile după actele legalizate, după caz):

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____

Cu deosebită considerațiune, _____
(Nume, Prenume)

Telefon de contact _____

Adresa electronică _____

Reprezentant legal al _____
(denumirea instituției/organizației/entității)

Data _____

Descriptori de definire a nivelurilor Cadrului European al Calificărilor (EQF)

Nivele de calificare	Cunoștințe	Aptitudini	Responsabilitate și autonomie
	În contextul EQF, cunoștințele sunt descrise ca fiind teoretice și/sau faptice.	În contextul EQF, aptitudinile sunt descrise ca fiind cognitive (implicând utilizarea gândirii logice, intuitive și creative) și practice (implicând dexteritate manuală și utilizarea de metode, materiale, unelte și instrumente).	În contextul EQF, responsabilitatea și autonomia sunt descrise ca fiind capacitatea absolventului de a aplica cunoștințele și aptitudinile sale într-un mod autonom și responsabil
Nivelul 1 Rezultatele învățării corespunzătoare nivelului 1 sunt:	Cunoștințe generale de bază	Aptitudini de bază necesare pentru a executa sarcini simple	Munca sau studiul sub supraveghere directă într-un context structurat
Nivelul 2 Rezultatele învățării corespunzătoare nivelului 2 sunt:	Cunoștințe factice de bază într-un domeniu de muncă sau de studiu	Aptitudini cognitive și practice de bază, necesare pentru utilizarea informațiilor relevante în scopul executării sarcinilor și rezolvării problemelor de rutină prin utilizarea unor reguli și instrumente simple	Munca sau studiul sub supraveghere, cu un anumit grad de autonomie
Nivelul 3 Rezultatele învățării corespunzătoare nivelului 3 sunt:	Cunoștințe factice, cunoașterea unor principii, procese și concepte generale dintr-un domeniu de muncă sau de studiu	O gamă de aptitudini cognitive și practice necesare pentru executarea sarcinilor și rezolvarea problemelor prin selectarea și aplicarea de metode, instrumente, materiale și informații de bază	Asumarea responsabilității pentru executarea sarcinilor într-un domeniu de muncă sau de studiu. Adaptarea propriului comportament la circumstanțe, pentru rezolvarea problemelor
Nivelul 4 Rezultatele învățării corespunzătoare nivelului 4 sunt:	Cunoștințe factice și teoretice în contexte largi, în cadrul unui domeniu de muncă sau de studiu	O gamă de aptitudini cognitive și practice necesare pentru găsirea de soluții la probleme specifice, într-un domeniu de muncă sau de studiu	Autogestionare în cadrul liniilor directe aferente unor contexte de muncă sau de studiu în general previzibile, dar care se pot schimba. Supravegherea activității de rutină a altor persoane, preluând o anumită responsabilitate pentru evaluarea și îmbunătățirea activităților de muncă sau de studiu
Nivelul 5 (*) Rezultatele învățării corespunzătoare nivelului 5 sunt:	Cunoștințe factice și teoretice cuprinzătoare, specializate, într-un domeniu de muncă sau de studiu și conștientizarea limitelor cunoștințelor respective	O gamă amplă de aptitudini cognitive și practice necesare pentru conceperea de soluții creative la probleme abstracte	Gestionarea și supravegherea în situații de muncă sau de studiu în care schimbările sunt imprevizibile. Revizuirea și dezvoltarea performanțelor proprii și ale altora
Nivelul 6 (**) Rezultatele învățării	Cunoștințe avansate într-un domeniu de muncă sau de studiu,	Aptitudini avansate, care denotă control și inovare, necesare pentru a rezolva probleme	Gestionarea de activități sau proiecte tehnice sau profesionale complexe, prin

corespunzătoare nivelului 6 sunt:	care implică înțelegerea critică a teoriilor și principiilor	complexe și imprevizibile într-un domeniu de muncă sau de studiu specializat	asumarea responsabilității pentru luarea deciziilor în situații de muncă sau de studiu imprevizibile. Asumarea responsabilității pentru gestionarea dezvoltării profesionale a indivizilor și a grupurilor
Nivelul 7 (***) Rezultatele învățării corespunzătoare nivelului 7 sunt:	Cunoștințe foarte specializate, unele dintre ele situându-se în avangarda nivelului de cunoștințe dintr-un domeniu de muncă sau de studiu, ca bază a unei gândiri și/sau cercetări originale Conștientizare critică a cunoștințelor dintr-un domeniu și a cunoștințelor aflate la granița dintre diferite domenii	Aptitudini de specialitate pentru rezolvarea problemelor în materie de cercetare și/sau inovare, pentru dezvoltarea de noi cunoștințe și proceduri și pentru integrarea cunoștințelor din diferite domenii	Gestionarea și transformarea situațiilor de muncă sau de studiu care sunt complexe, imprevizibile și necesită noi abordări strategice. Asumarea responsabilității pentru a contribui la cunoștințele și practicile profesionale și/sau pentru revizuirea performanței strategice a echipelor
Nivelul 8 (****) Rezultatele învățării corespunzătoare nivelului 8 sunt:	Cunoștințe la cel mai avansat nivel dintr-un domeniu de muncă sau de studiu sau aflate la granița dintre diferite domenii	Aptitudinile și tehnicile cele mai avansate și specializate, inclusiv abilitatea de sinteză și evaluare, necesară pentru rezolvarea problemelor critice de cercetare și/sau inovare și pentru extinderea și redefinirea cunoștințelor sau a practicilor profesionale existente	Demonstrarea unui nivel ridicat de autoritate, de inovare, de autonomie, de integritate științifică și profesională, precum și a unui angajament susținut pentru dezvoltarea de noi idei sau procese aflate în avangarda unor situații de muncă sau de studiu, inclusiv în materie de cercetare

Cadrul calificărilor pentru Spațiul european al învățământului superior prevede descriptori pentru cele trei cicluri de învățământ convenite de miniștrii responsabili pentru învățământul superior cu ocazia reuniunii de la Bergen din mai 2005, în cadrul procesului Bologna. Fiecare descriptor de ciclu prezintă un enunț generic al așteptărilor tipice cu privire la realizările și abilitățile asociate cu calificările care reprezintă sfârșitul ciclului respectiv.

(*) Descriptorul pentru ciclul scurt (care poate fi integrat în primul ciclu sau legat de acesta) elaborat de Inițiativa comună pentru calitate în cadrul procesului Bologna corespunde rezultatelor învățării pentru nivelul 5 al EQF.

(**) Descriptorul pentru primul ciclu corespunde rezultatelor învățării pentru nivelul 6 al EQF.

(***) Descriptorul pentru al doilea ciclu corespunde rezultatelor învățării pentru nivelul 7 al EQF.

(****) Descriptorul pentru al treilea ciclu corespunde rezultatelor învățării pentru nivelul 8 al EQF.